

Lingvistički i pravni aspekti višejezičnosti

Ludger Kremer

Lelija Sočanac

Sture P. Ureland

Ljubica Kordić

Magdalena Nigoević

Helena Pavletić

Andrea Horić

Dragica Bukovčan

Marijana Javornik-Čubrić

Agnes Milovan-Solter

Ivana Lukica

Nakladni zavod Globus

Biblioteka
JEZIČNI PRIRUČNICI

Urednica
LELIJA SOČANAC

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 856820.

ISBN 978-953-167-269-6

Lingvistički i pravni aspekti višejezičnosti

Uredila: LELIJA SOČANAC

Nakladni zavod Globus
Zagreb, 2013.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati niti prenositi u bilo kojem obliku: elektronički, mehanički, fotografski ili na drugi način bez prethodne suglasnosti izdavača.

Recenzenti:
Prof. dr. sc. Marija Bratanić
Prof. dr. sc. Milica Gačić

Sadržaj

Predgovor 7

I. *Višejezičnost i jezična politika u Hrvatskoj u prošlosti i danas*

LELIJA SOČANAC
Jezična politika u Hrvatskoj u dijakronijskoj perspektivi 17

LJUBICA KORDIĆ
Višejezičnost kao odrednica prošlosti i imperativ budućnosti:
primjer grada Osijeka 53

ANTONIA BLASINA MISERI
Istraživanje korištenja talijanskoga jezika u Hrvatskoj 77

LJUBICA KORDIĆ
Srpski kao manjinski jezik u Republici Hrvatskoj:
primjer Slavonije 93

II. *Višejezičnost i jezična politika u Europskoj uniji*

LUDGER KREMER
Može li pravna zaštita spasiti regionalne jezike?
Slučaj donjonjemačkog 121

LELIJA SOČANAC
Jezična raznolikost i učenje jezika: jezična politika
Europske unije 135

STURE P. URELAND
 Od kontaktne lingvistike do eurolingvistike: pregled 169

III. *Jezik i pravo*
 ANDREA HORIĆ
 Funkcionalno razumijevanje jezika u Cassirerovoj filozofiji:
 Prilog istraživanju odnosa prava i jezika 195

MARIJANA JAVORNIK-ČUBRIĆ
 Engleski jezik pravne struke 213

IV. *Osobine pravnog jezika*
 DRAGICA BUKOVČAN
 Integralni pristup frazeološkim i metaforičkim izrazima
 u području prava 243

AGNES MILOVAN-SOLTER
 Komparativna analiza međunarodnih i hrvatskih arbitražnih
 pravila – jezični i pravni aspekti 277

MAGDALENA NIGOEVIĆ I HELENA PAVLETIĆ
 O determinologizaciji u hrvatskom i talijanskom
 pravnom nazivlju 307

V. *Interkulturalna komunikacija i nastava jezika pravne struke*
 IVANA LUKICA
 Strategije uljudnosti u pisanoj komunikaciji hrvatskih pravnika . . . 327

Predgovor

U ovoj su knjizi objavljeni neki od rezultata istraživanja unutar projekta "Pravni i lingvistički aspekti višjezičnosti u kontekstu pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji". Koristim ovu priliku zahvaliti Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, koje je projekt financiralo te time omogućilo i objavljivanje ove knjige.

Višjezičnost je vrlo aktualna tema: po prvi puta u povijesti razvijala se europska nadnacionalna organizacija sa svojim zakonodavstvom i jezičnom politikom koja u prvi plan stavlja jedinstvo u različitosti, funkcionirajući na dvadeset i tri, a uskoro, ulaskom Republike Hrvatske u puno članstvo, na dvadeset i četiri službena jezika. Višjezičnost postavlja mnogobrojna pitanja vezana uz jezične dodire i sukobe, prevođenje, jezična prava pripadnika manjina, useljeničke jezike, koji su sve prisutniji uslijed migracija ne samo na europskoj već i na globalnoj razini, te interkulturalnu komunikaciju u svijetu u kojemu pripadnici različitih kultura sve više dolaze u dodir jedni s drugima.

Istraživanja unutar projekta bila su prvobitno usmjerena na nekoliko područja: jezičnu politiku u EU i Hrvatskoj, manjinske i useljeničke jezike, hrvatski u dodiru s drugim jezicima, interkulturalnu komunikaciju te pravnu terminologiju, osobito onu vezanu uz europsko pravo.

Teme obrađene u ovoj knjizi vezane su prvenstveno uz jezičnu politiku u Hrvatskoj i Europskoj uniji u povijesnoj i suvremenoj perspektivi. Za jezičnu politiku Europske unije, premda je u mnogočemu jedinstvena, postojale su neke paralele u ranijim razdobljima i višjezičnim i višenacionalnim državama koje su davno nestale s europske povijesne pozornice, kao što je to Habsburška monarhija, koja u novije vrijeme postaje sve zanimljivijim područjem istraživanja.

U okviru jezične politike posebno pitanje predstavljaju manjinski jezici, kojima su posvećena četiri rada u ovoj knjizi. Istraživanja su dijelom provedena prema metodologiji koju je za potrebe svojih istraživanja manjinskih jezika u zapadnoj Europi razvio Sture P. Ureland sa